

De mythe van de Amerikaanse neutraliteit in de periode 1914-1917

door J.H.J. Andriessen

Artikel over de beslissing van de Amerikaanse president Wilson om aan de oorlog met Duitsland te gaan deelnemen met als onderwerpen: zijn deelname aan de verkiezingen onder het motto 'he kept us out of war' – zijn ommezwaai na de verkiezingsoverwinning – de snelle groei van de Amerikaanse oorlogsindustrie en de toenemende economische groei. Verder: de indiening van de oorlogsresolutie en de felle kritiek daarop van de senatoren W. Norris en Robert M. La Follette in februari 1917 die duidelijk maakten dat hier uitsluitend economische en financiële motieven in het spel waren en Amerika al vanaf het begin niet neutraal was geweest en het mislukken van Wilson's 'Peace without Victors' plan

In mijn boek 'De Mythe van 1918'(1) heb ik uitvoerig stilgestaan bij de vraag in hoeverre de Verenigde Staten van Amerika in de periode 1914-1917 uitvoering hebben gegeven aan hun neutraliteitsverplichtingen ten aanzien van de belligerenten. Ik kwam daarbij tot de conclusie dat die neutraliteit slechts schijn is geweest en dat de Amerikaanse president Wilson al in een vroeg stadium had besloten zijn land aan de zijde van de geallieerden de oorlog in te voeren en wel op een tijdstip dat het Amerikaanse volk daarvoor rijp zou zijn.

Reeds vóór zijn herverkiezing stak de President zijn voelhorens uit om te weten te komen in hoeverre het volk hem in zijn plannen zou willen volgen maar hij kreeg het al snel aan de stok met enkele senatoren. Tijdens de beruchte 'Sunrise Conference'(2) lieten die hem klip en klaar weten dat zij, indien de President zijn plannen zou willen doorzetten, zij zich daartegen met alle macht en middelen zouden verzetten.

Wilson, die nu zijn herverkiezing in gevaar zag komen stelde zijn plannen uit, draaide om als een blad aan de boom en ging zijn herverkiezingscampagne voeren onder het motto 'He kept us out of war'(3). Dat was kennelijk wat het Amerikaanse volk wenste want de President won de verkiezingen glansrijk en trad aan voor een nieuwe regeerperiode van vier jaar.

Dat betekende echter niet dat hij zijn voornemen om Amerika aan de zijde van de geallieerden aan de oorlog te laten deelnemen ook definitief had opgegeven en de tijd was hem daarbij behulpzaam.

De enorme leningen die Amerika, eerst via particuliere banken maar al snel met garantie van de overheid verstrekke aan de geallieerden en de daardoor snelle groei van de oorlogsindustrie, maakte dat de geallieerden steeds afhankelijker werden van Amerikaans geld en Amerikaanse goederen.

De handel tussen Groot-Brittannië en de USA nam een grote vlucht hetgeen betekende dat de Amerikaanse economie enorm groeide. Zodanig zelfs, dat dit land zich een terugval eigenlijk niet meer kon en wilde veroorloven. Met andere woorden, de economische groei en de daardoor toenemende welvaart en vooral

ook de daaruit voortvloeiende vermindering van de werkloosheid maakten dat de regering steeds meer ging toegeven aan de druk vanuit de industrie en de grote financiële instellingen om op de ingeslagen weg voort te gaan. De economische en financiële belangen werden daardoor een zeer belangrijke factor in de wijze waarop Amerika zijn neutraliteitsverplichtingen naleefde.

Volgens internationale wetgeving diende een neutraal land belligerenten op gelijke wijze te behandelen. Een voorkeursbehandeling van één der partijen was daarbij natuurlijk uit den boze. Uit de handelsstatistieken blijkt echter zonneklaar dat al spoedig van die 'gelijke behandeling' geen sprake meer was(4).

Het is duidelijk dat de Verenigde Staten zich al vanaf het begin van de oorlog niet aan die verplichtingen hebben gehouden en, mede gedreven door de financiële belangen van het land, al spoedig overgingen tot het geven van actieve steun aan de geallieerden.

In dit verband is het interessant te zien dat niet iedereen in Amerika het met deze gang van zaken eens was. Dat moge onder andere blijken uit redevoeringen in het Congres van een tweetal Amerikaanse senatoren toen daar de oorlogsresolutie van president Wilson behandeld werd.

Senator George W. Norris richtte zich als eerste met een felle rede tot de President(5). Ik citeer:

'De resolutie die nu voor ons ligt, is een oorlogsverklaring. Voordat we deze uitermate belangrijke stap nemen, en voordat we tot deze verschrikkelijke beslissing komen past het ons om de consequenties daarvan goed tot ons te laten doordringen. Het is dan ook noodzakelijk om na te gaan waarom we thans in de positie zijn van waaruit wij zo'n gruwelijke beslissing moeten nemen en de vraag is gerechtvaardigd of we onze verplichtingen, als neutraal land wel steeds naar behoren zijn nagekomen.

Men hoeft geen historicus te zijn om te erkennen dat Groot-Brittannië en Duitsland beide, sinds het begin van de oorlog in een groot aantal gevallen de rechten van neutrale landen en neutrale schepen op zee en dus ook onze rechten, op de meest flagrante wijze geschonden hebben.

De President heeft het Congres verzocht om Duitsland de oorlog te verklaren, omdat de Duitse regering een aantal 'oorlogszones' heeft ingesteld waarin het, door gebruik te maken van onderzeeboten zonder enige waarschuwing vooraf Amerikaanse schepen tot zinken kan brengen. Daarbij zijn, zoals we weten inmiddels Amerikaanse slachtoffers gevallen.

De reden die de President hier opgeeft roept vele vragen en op behoefte daardoor nadere oriëntatie. Wij moeten toch in alle eerlijkheid vaststellen dat het niet Duitsland maar Groot-Brittannië is geweest dat, als eerste, deze 'oorlogszones' heeft ingesteld. Reeds op 4 november 1914 maakte de Britse regering deze onwettige maatregel bekend. De beslissing gold voor de gehele Noordzee en werd reeds de volgende dag van kracht.

De Duitsers reageerden 3 maanden later, op 4 februari 1915. Ook Duitsland kondigde toen een oorlogszone af en verklaarde dat deze maatregel, die de Noordzee en de wateren rond de Britse eilanden betrof, een antwoord was op de, onwettige, Britse maatregel en dat het niets anders overbleef dan zich daartegen te verdedigen. De Duitse maatregel zou op 18 februari 1915 van kracht

zou worden. Het is onnodig om in te gaan op de betreffende internationale wetgeving maar het is duidelijk dat het instellen van deze oorlogszones illegaal en in strijd met de internationale wetten was en het was dan ook dáárom dat de Amerikaanse regering daartegen officieel geprotesteerd heeft.

Opvallend en pijnlijk daarbij echter is dat wij dit protest met betrekking tot Duitsland steeds met kracht hebben gehandhaafd terwijl wij, tegelijkertijd, de onwettige maatregel van Groot-Brittannië hebben geaccepteerd.

Is onze regering haar plichten als neutrale natie wel adequaat nagekomen en heeft ze haar rechten als neutrale natie wel voldoende verdedigd? Waren er geen andere mogelijkheden om te voorkomen dat onze rechten werden geschonden toen we werden geconfronteerd met deze buitengewoon ernstige en onwettige maatregelen van beide oorlogvoerende landen? Ondanks dat er toch voldoende alternatieven waren moet het antwoord daarop, helaas, negatief luiden.

Zoals ik al stelde, we hadden kunnen weigeren ons neer te leggen bij het instellen van deze oorlogszones en we hadden beide landen de oorlog kunnen verklaren voor deze schending van internationale wetten en van onze wettelijke rechten als neutrale natie.

Technisch gezien hadden we, mogelijk, het recht om de maatregel van het ene land te negeren en de maatregel van het andere land te accepteren maar dat zou dan automatisch betekenen dat we dan niet langer meer neutraal waren. Ook hadden we de maatregelen van beide landen kunnen veroordelen als zijnde illegaal doch, ze als een voldongen feit kunnen accepteren. Daarmede zouden we onze positie als neutraal land gehandhaafd hebben echter zonder onze rechten officieel op te geven.

Tenslotte hadden we een embargo kunnen uitspreken voor het verscheppen vanuit Amerikaanse havens van alle goederen naar havens van de beide landen zolang die landen doorgingen met het handhaven van hun onwettige oorlogszones. Daarmede zouden we ze hebben gedwongen hun maatregelen in te trekken, immers, deden zij dat niet dan zouden ze de oorlog niet lang hebben kunnen volhouden.

Het is mijn volste overtuiging dat, indien we deze laatste keus hadden gemaakt de oorlogszones geen lang leven zouden zijn beschoren. Groot-Brittannië zou dan al snel - om de stroom van goederen die vanuit Amerika naar haar werden vervoerd weer op gang te brengen - gedwongen geweest zijn de mijnen uit de Noordzee op te ruimen. Zodra de Britse mijnen zouden zijn verdwenen en dus de Duitse Noordzeehavens weer bereikbaar voor Amerikaanse schepen, zou Duitsland wel verplicht zijn geweest de onbeperkte onderzeebootoorlog te staken teneinde Amerikaanse schepen voor de levering van goederen, die ook dat land hard nodig heeft, te kunnen toelaten in deze havens.

Er zijn landgenoten die van mening zijn dat we het aan de mensheid verplicht zijn aan deze oorlog te gaan meedoen. Maar de vele voorbeelden van wreedheden en onmenselijkheid die ze als argument daar voor naar voren brengen geschieden niet alleen aan Duitse zijde maar vinden we aan beide kanten. Velen echter worden in hun oordeel beïnvloed door persoonlijke gevoelens of eigenbelang. Het is mijn overtuiging dat, indien we vanaf het begin van de oorlog de meest strikte neutraliteit in acht genomen hadden het zeer onwaarschijnlijk zou zijn geweest dat we nu voor de cruciale beslissing zouden staan om aan deze oorlog te gaan deelnemen.

Natuurlijk hebben we het recht onze neutraliteit op elk gewenst moment op te geven. We hadden zelfs het recht om de Britse oorlogszone te accepteren en

die van de Duitsers te veroordelen. Maar op het moment dat we daartoe besloten, mochten we ons niet meer neutraal noemen.

Helaas zijn er landgenoten die helemaal niet willen dat we neutraal blijven. Velen van hen laten zich daarbij leiden door eigenbelang, in de hoop en verwachting er beter van te worden als Amerika aan de oorlog gaat deelnemen. Er zijn ook veel eerlijke en patriottische landgenoten die, als gevolg van gebrek aan inzicht in de werkelijke situatie, eerlijk van mening zijn dat we moeten gaan deelnemen aan de oorlog en zich achter de President scharen die eenzelfde mening heeft.

Ik ben er echter van overtuigd dat deze landgenoten een grote fout maken en dat ze zich hebben laten misleiden door de grote financiële instellingen in ons land die een direct belang hebben bij deelname aan de oorlog. De Verenigde Staten van Amerika hebben inmiddels honderden miljoenen dollars aan de geallieerden geleend. Hoewel de internationale wetten het niet verbieden ben ik van mening dat dit soort enorme leningen een sfeer van eigenbelang en materialisme in ons land hebben geschapen.

Men vreest dat, indien de geallieerden de oorlog verliezen, al deze investeringen in rook zullen opgaan. Dat zou uiteraard tot grote schade leiden en men wil natuurlijk liever forse revenuen zien. Door deze enorme leningen alsmede door de grote winsten die gemaakt worden in onze munitie-industrie - winsten die door deelname aan de oorlog alleen maar groter zullen worden - is er in ons land een pro-oorlogssfeer ontstaan welke echter niet door iedereen wordt gewaardeerd.

Deze oorlogssfeer wordt helaas aangewakkerd door de grote perscombinaties in ons land die, met een ongekend hevige perscampagne het Amerikaanse volk voorbereiden op oorlog.

Teneinde duidelijk te maken waarover ik spreek citeer ik hier een uittreksel uit een brief van een lid van New York Stock Exchange aan zijn relaties.

‘Nu oorlog onvermijdelijk lijkt, is Wallstreet van mening dat oorlog beter is dan de onzekerheid over het uitbreken daarvan. Canada en Japan zijn reeds enige tijd in oorlog en zijn economisch gezonder dan ooit tevoren.

De verwachting is gewettigd dat de beurs bij het uitbreken van de oorlog een snelle en scherpe reactie vertoont om daarna onmiddellijk te gaan stijgen zoals ook gebleken is na het uitbreken van de oorlog met Spanje in 1898.

Bij het sluiten van vrede moet men verwachten dat de prijzen van grondstoffen opnieuw worden vastgesteld en dat er een terugval kan zijn in nieuwe activiteiten. Vredesbesprekingen duren vaak lang en dit geeft dan veel onzekerheid.

Indien de Verenigde Staten echter niet aan de oorlog gaan deelnemen, mag men toch compensatie verwachten voor gederfde oorlogswinsten als uitvloeisel van het ‘preparedness’ programma (enorme uitbreiding van de Amerikaanse land- en zeemacht) dat de regering in werking heeft gezet’.

‘We zien hier’ aldus de senator, ‘de opinie van Wallstreet’. Hier spreekt een man die een klasse vertegenwoordigt die rijk zal worden als ons land in oorlog raakt, een klasse die reeds miljoenen dollars aan de oorlog heeft verdiend en miljoenen dollars meer zal verdienen als we in oorlog raken.

Om de enorme oorlogswinsten in de toekomst zeker te stellen sturen we nu Amerikaanse jongens naar het front die daar hun leven mogen opofferen om een beperkt en reeds welgesteld deel van de Amerikaanse bevolking tot nog grotere welvaart te brengen.

De soldaat echter die zijn leven in de waagschaal moet stellen voor slechts 16 dollar per maand en daarvoor onder de meest gruwelijke omstandigheden in de loopgraven en op de slagvelden moet verblijven met een gruwelijke dood of verwonding als welhaast zekere toekomst, zal in die toenemende rijkdom niet delen, evenmin als zijn weduwe en zijn kinderen die zonder vader achterblijven.'

Aldus senator W. Norris in februari 1917 in zijn fel verzet tegen het voorstel van president Woodrow Wilson Duitsland de oorlog te verklaren.

Interessant aspect van zijn rede is vooral de glasheldere uiteenzetting waarin hij aangaf dat de Verenigde Staten zich vanaf het begin van de oorlog niet aan hun neutraliteitsverplichtingen hebben gehouden. Hij betoogde dat, als Amerika vanaf het begin een strikt neutrale houding had aangenomen de oorlog hoogstwaarschijnlijk korter had kunnen duren of reeds zou zijn afgelopen. Amerika had daarin een belangrijke en positieve rol kunnen spelen zonder de noodzaak zelf in die oorlog betrokken te raken. Duidelijk dus een gemiste kans.

Direct na de rede van Norris nam senator Robert M. La Follette het woord.⁽⁶⁾ Hij hield een indrukwekkende speech waarin ook hij deelname van Amerika aan de Europese oorlog fel bekritiseerde. Ook hij toonde aan dat de Verenigde Staten zich reeds vanaf het begin van de oorlog niet neutraal hadden opgesteld.

Nadat hij eerst de resultaten besprak van een enquête waaruit gebleken was dat negen van de tien ondervraagde Amerikanen zich tegen deelname aan de oorlog hadden uitgesproken verklaarde hij:

'Helaas is het een feit dat een onverantwoordelijke en oorlogszuchtige pers, daarbij gesteund door de openbare veroordeling van de oppositie door de President, onwaarachtige en infame beschuldigingen uit aan het adres van die senatoren, die zich tegen deelname aan de oorlog hebben uitgesproken. Het behoeft geen betoog dat dit de sfeer in dit land niet ten goede komt'.

Hij verklaarde verder dat voor zo'n belangrijke beslissing om Amerika in oorlog te brengen, het eigenlijk noodzakelijk was dat de volkswil zich daarover duidelijk zou kunnen uitspreken.

'De President', zo vervolgde hij, 'geeft als reden om aan de zijde van de geallieerden de oorlog in te gaan onder andere op, dat het Duitse volk geregeerd wordt door een autocratische regering die het land in de oorlog voerde zonder ditzelfde volk daarover eerst te raadplegen noch het de kans te geven zich daarover uit te spreken.

De President gaat dan echter wel gemakshalve voorbij aan het feit dat ook in ons land de beslissing tot oorlog genomen wordt zonder het gehele Amerikaanse volk daarover te raadplegen of het daarvoor zijn toestemming te vragen.

De beschuldiging die de President hier uit aan het adres van Duitsland zou alleen juist zijn indien er in ons eigen land een volksraadpleging zou zijn gehouden, maar dat is niet het geval. Kan de President duidelijk maken wat dan het verschil is met de situatie in het, zogenaamd, autocratisch geregeerde Duitsland waar de wettige regering dezelfde beslissing nam?

De President stelt ons voor een alliantie met Groot-Brittannië aan te gaan. Hij gaat dan voorbij aan het feit dat, hoe vredelievend het Britse volk ook zijn moge, het toch geregeerd wordt door een niet door dat volk gekozen monarchie, door een niet gekozen staatshoofd, door een niet gekozen House of Lords. Een land, ook met beperkt kiesrecht voor een belangrijk deel van dat volk terwijl een deel - het welgestelde - meer rechten heeft dan het andere deel. De President verzuimt ook te vermelden dat de arbeidsomstandigheden in Groot-Brittannië uitermate slecht zijn en hij maakt ook geen gewag van het feit dat grote Britse gebieden zoals India, Egypte en Ierland zuchten onder een koloniaal bewind waarbij de rechten van de lokale bevolkingen minimaal zijn.

Hij geeft ook geen verklaring voor het feit dat hij eerder kennelijk geen bedenkingen had tegen het autocratische bewind in Rusland dat al jaren met de geallieerden samenwerkte.

Bovendien vergeet de President dat in, bijvoorbeeld, Japan, Italië en veel andere landen die nu aan de kant van de geallieerden in de oorlog tegen Duitsland participeren, nog steeds regimes aan de macht zijn die deel uitmaken van de 'oude -in feite- ondemocratische orde'. En, tenslotte, is het een vaststaand feit dat geen van die regeringen voor haar bevolking zoveel heeft gedaan op sociaal gebied en arbeidswetgeving als juist de Duitse regering.

Is het niet merkwaardig dat de President nu van het Duitse volk eist zich van haar regering te ontdoen als enige mogelijkheid om vrede te verkrijgen en, bovendien, met welk recht wordt deze eis gesteld? Is ons democratische systeem wel zo solide dat de President er zeker van kan zijn dat dit Congres het gehele volk vertegenwoordigt?

Durft de President het aan om een volksstemming te houden over zijn oorlogsresolutie? Als we de resultaten van voornoemde enquête bezien, waarin negen van de tien ondervraagden zich tegen oorlog uitspreken, terwijl het Congres besluit om toch aan de oorlog te gaan deelnemen, wat is dan het verschil met een soortgelijke beslissing van de Duitse regering. Als we de reacties zien van het Duitse volk op het besluit van hun regering tot oorlog, dan wordt het duidelijk dat aldaar toch zeker sprake is geweest van een breed, door het volk gedragen besluit hetgeen in ons land duidelijk niet het geval is en dat ook nimmer zal zijn.

Dit blijkt ook wel uit de noodzakelijk geachte, recent aangenomen wetgeving, de anti-spionagewet, het instellen van de dienstplicht en het nemen van andere militaire maatregelen waaruit wel blijkt dat de autoriteiten bevreesd zijn dat er bij ons volk te weinig draagkracht voor deze oorlog is en dat het, op vrijwillige basis nimmer de benodigde hoeveelheid manschappen bijeen zal kunnen brengen die kennelijk nodig zijn om de geallieerden te gaan helpen'.

De senator ging dan verder met te verklaren dat Amerika, als neutraal land toch steeds het volste recht heeft gehad om voedsel naar Duitse havens te transporteren. Hij herinnerde eraan dat de Verenigde Staten van Amerika, als vrije en democratische natie, gedurende hun gehele bestaan juist voor dit recht hebben gevochten. Daarbij baseerde men zich, nota bene, op de richtlijnen die door een Britse staatsman, Lord Salisbury, dienaangaande vastgelegd werden.

LaFollette vervolgde dan: 'Het is daarom ook tragisch te moeten constateren dat het juist Groot-Brittannië was die dit, mede door Britse staatslieden geïnitieerde en internationaal erkende recht reeds in de eerste oorlogsdagen over boord heeft gezet'.

Daarbij verwees hij ook naar het verdrag van Londen en naar de regels van Internationaal Recht waarin glashelder werd vastgesteld dat het vrije goederenvervoer tussen Amerika en Nederland, Duitsland, Scandinavië of andere landen, wettelijk werd gewaarborgd tenzij er duidelijk contrabande, dus wapens, munitie et cetera werden aangetroffen. Ook het tegenhouden van voedsel bestemd voor de civiele bevolking van Duitsland, dat via andere landen naar Duitsland werd verscheept, was in strijd met internationaal vastgelegde wetgeving.

‘We zijn er’, zo vervolgde LaFollette zijn rede, ‘inmiddels reeds zo aan gewend dat Groot-Brittannië onze rechten als neutraal land continu met de voeten treedt dat we bijna vergeten zijn dat we dat recht bezitten. Helaas echter vergeten we dat ‘eenzijdig’ want ten opzichte van Duitsland blijven we pal voor ons recht opkomen en willen het daarvoor nu zelfs de oorlog verklaren. Het is Groot-Brittannië dat eenzijdig de zogenaamde ‘modificaties op het verdrag van Londen’ heeft ingevoerd en de internationaal overeengekomen lijst van contrabande tot in het absurde heeft uitgebreid, daarmee het internationaal recht wederom ernstig verkrachtend.’

LaFollette wees er daarna op dat Duitsland keer op keer had toegegeven aan de Amerikaanse eisen en protesten maar dat van de kant van Groot-Brittannië elk protest totaal werd genegeerd. Erger nog, de Britten schrokken er niet voor terug Amerikaanse poststukken en goederen te confisqueren, Amerikaanse schepen in beslag te nemen en de Amerikaanse vlag te misbruiken door die op Britse schepen te voeren als die zich in de Duitse oorlogszone bevonden. Hij was van mening dat Groot-Brittannië op schandelijke wijze misbruik maakte van zijn overheersende positie op de wereldzeeën daarmee de rechten van neutrale landen aan hun laars lappend.

LaFollette bevond zich daarmee op één lijn met de voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Bryan, die al in een veel eerder stadium gewaarschuwd had dat Amerika zich niet hield aan de plichten die aan neutrale landen volgens internationale wetgeving werden gesteld.⁽⁷⁾

Diens waarschuwing terzake werd hem toen niet in dank afgenomen en hij moest al spoedig daarna het veld ruimen⁽⁸⁾ om te worden opgevolgd door Robert Lansing die ten aanzien van de handhaving van de neutraliteit door zijn land, een soepeler mening bleek te hebben.

‘De enige reden’, zo ging de senator verder, ‘dat de Britse maatregelen tot nu toe geen Amerikaanse slachtoffers hebben gekost, ligt in het feit dat we hun onwettige acties lijdzaam hebben geaccepteerd. Als we dat niet hadden gedaan en op precies dezelfde wijze hadden gereageerd als op de al even onwettige Duitse maatregelen dan zouden onze schepen in de Britse oorlogszone dus ook gevaar hebben gelopen als ze in de mijnenvelden van de Britten terecht zouden zijn gekomen. Ze zouden dan eveneens zonder waarschuwing vooraf tot zinken zijn gebracht met alle gevolgen van dien voor bemanning en passagiers.

Dat dit niet is gebeurd is alleen maar gevolg van het feit dat we, uit eigenbelang, hun flagrante schendingen van onze neutrale rechten hebben geaccepteerd waardoor we thans, in feite niet alleen een legale maar ook een morele verantwoordelijkheid hebben voor de situatie waarin Duitsland zich nu bevindt.

Doordat we de Britse rechtsverkrachtingen hebben geaccepteerd en ontzien, hebben we actief meegewerkt aan het uithongeren van de civiele bevolking van Duitsland. Als neutrale natie hebben we daarmee onze wettelijke verplichtingen ernstig geschonden.

We beschuldigen Duitsland nu van precies dezelfde onwettige acties (onderzeebootoorlog) als die welke door Groot-Brittannië worden gevoerd (mijnenoorlog) met dit belangrijke verschil echter dat we daarvoor alleen Duitsland ter verantwoording roepen en het nu zelfs de oorlog willen verklaren'.

Senator LaFollette legde de hypocriete houding van de Amerikaanse president en het Amerikaanse Congres dus messcherp bloot.

Hij eindigde zijn toespraak met de volgende woorden:

'Ons falen om beide oorlogvoerende landen, Groot-Brittannië en Duitsland op volstrekt gelijke wijze te behandelen, ons falen ook om het door, beide landen, instellen van de onwettige oorlogszones ten scherpste te veroordelen maar in plaats daarvan die van Groot-Brittannië te accepteren, dat falen is geheel verantwoordelijk voor de situatie waarin wij ons thans bevinden.

We zouden nu niet moeten proberen deze blunders te verbergen achter de rook van een dreigen met oorlog en ons volk niet moeten bedriegen met hele en halve waarheden, het de werkelijkheid onthoudend waarvan het pas weet krijgt als het te laat is. Dat zou een nog grotere blunder zijn en onze nationale eer is daarmee zeker niet gediend.

Er zijn ook alternatieven. We zouden alsnog van beide landen kunnen eisen onze rechten als neutrale natie te erkennen en te respecteren en hen kunnen mededelen dat wij deze rechten van nu af aan zullen afdwingen, wat ook de consequenties daarvan zouden zijn. Een ander alternatief zou zijn om een embargo af te kondigen op alle handel naar beide oorlogvoerende landen. Zo'n embargo zou zeker tot resultaat hebben dat zij hun onwettige activiteiten wel moeten staken'.

De senator wist natuurlijk heel goed dat beide door hem genoemde alternatieven allang niet meer mogelijk waren. Hij had volstrekt gelijk toen hij aantoonde dat Amerika zich vanaf het begin van de oorlog niet neutraal had opgesteld.

Opmerkelijk is dat hij zo duidelijk aantoonde dat de Verenigde Staten wel degelijk een kans hebben gehad om de oorlog op positieve wijze te beïnvloeden alleen al door beide oorlogvoerende grootmachten op gelijke wijze te behandelen.

Het uitspreken van een embargo op de handel vanuit Amerika naar Europa zou echter veel nadeliger zijn geweest voor Groot-Brittannië dan voor Duitsland. Groot-Brittannië evenals Frankrijk, was al in een vroeg stadium van de oorlog volstrekt afhankelijk geworden van de aanvoer van Amerikaanse goederen en van Amerikaanse financiële steun. Zonder die steun hadden die landen al in 1916 de oorlog moeten staken.

Uit de eerder genoemde rede van senator W. Norris voor het Amerikaanse Congres blijkt duidelijk dat er verband bestond tussen de enorme Amerikaanse financiële leningen aan de geallieerden, de winsten van de Amerikaanse oorlogsindustrie en de welwillende houding van de Amerikaanse regering ten aanzien van de Britse schendingen van de Amerikaanse neutrale rechten.

Dit is ongetwijfeld een van de belangrijkste redenen geweest die het Congres heeft doen besluiten om de oorlogsresolutie van president Wilson te aanvaarden en de oorlogsverklaring aan Duitsland goed te keuren. Amerika kon en wilde zich de gigantische financiële stroppen die zouden ontstaan als de geallieerden de oorlog zouden moeten opgeven, niet meer permitteren. Het was de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Bryan, die daarvoor reeds in een vroeg stadium van de oorlog voor had gewaarschuwd. Men sloeg deze waarschuwing bewust in de wind.

President Wilson had nog een andere reden om deelname aan de oorlog te winnen.⁽⁹⁾ Hij dacht daarmee de Amerikaanse rol in het conflict te kunnen vergroten en hoopte op die wijze de invloed van Amerika, als machtigste natie ter wereld te kunnen aanwenden om zijn ideaal, de Volkerenbond, na de oorlog te kunnen realiseren.

Tegelijkertijd was hij ervan overtuigd dat hij door daadwerkelijk aan de oorlog te gaan deelnemen en daarbij partij te worden, het vredesproces naar zijn hand zou kunnen zetten. Hij verwachtte dan een vrede te kunnen bewerkstelligen overeenkomstig zijn eerder ingediende 'Veertien Puntenplan'

Deze hoop zou ijdel blijken. Van zijn idealen zou niets terechtkomen en het uiteindelijke resultaat van de Amerikaanse deelname aan de oorlog had een averechts resultaat. Ruim twintig jaar later zou er een nieuwe wereldoorlog uitbreken, één, die wederom, miljoenen slachtoffers zou kosten.

Had Amerika in 1914 zijn neutraliteitsverplichtingen daadkrachtig en naar beide oorlogvoerenden consequent gehandhaafd en uitgevoerd, dan zou de wereld waarschijnlijk veel ellende gespaard zijn gebleven. Helaas, het mocht niet zo zijn. Een gemiste kans met enorme en tragische gevolgen, waaraan Amerika medeschuldig was, was het resultaat.

Noten

1. Andriessen, J.H.J., De Mythe van 1918. De werkelijkheid over de laatste honderd dagen van de Eerste Wereldoorlog.
2. Heckscher, A., Woodrow Wilson, p.384`
3. Barnes, H.F., 'The entry of the USA into the World War, p.627
4. Andriessen, J.H.J., De Mythe van 1918,
5. Congr.Record no 65, 1 sess.pp 212-214, 223-236
6. Ibid.
7. Barnes, H.F., 'The entry of the USA into the World War, Heckscher, A., Woodrow Wilson, p.366
8. Ibid.
9. Andriessen, J.H.J., De Mythe van 1918.

— © 2013 – J.H.J. Andriessen. De auteursrechten van bovenstaand artikel berusten bij de auteur. Voor gehele of gedeeltelijke overname is dan ook uitdrukkelijk voorafgaande schriftelijke toestemming vereist van de [auteur](#). Ook vragen en opmerkingen kunnen via dit email-adres aan de auteur worden voorgelegd.